

SAMHÄLLSUTVECKLINGSKONTOR
Projektsamordnare
Kristina Söderberg

KOMMUNSTYRELSEN
2025-03-03

Årsuppföljning Sverigeförhandlingen år 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner *Årsuppföljning Sverigeförhandlingen år 2024* i enlighet med tjänsteutlåtande daterat den 13 januari 2025.

Sammanfattning

Som ett resultat av Sverigeförhandlingen tecknades år 2017 ramavtal 6, en överenskommelse om finansiering av en utbyggd Roslagsbana till city samt ökad bostadsbebyggelse. Med utgångspunkt i ramavtal 6 och överenskommelse om tidigareläggning genom förskottering pågår planeringsarbete sedan år 2020.

Parterna rapporterar årligen framdrift utifrån åtagande avseende bostadsutbyggnad och cykelobjekt. För Täbys del har 530 nya bostäder färdigställt inom Roslagsbanans influensområde under år 2024. Inget cykelobjekt är färdigställt under året.

Under år 2024 tecknades tilläggsavtal 2 som medgav projektet att nyttja tidigare fakturerade medel fram till kontrollstation 1 som hade senarelagts från år 2023 till år 2024. Under året har bland annat en kompletterande lokaliseringstudering genomförts. Kontrollstation 1 godkändes av ramavtalsstyrelsen i december 2024. Godkännandet grundas i projektets bedömning att avtalad tidplan och funktion kan uppnås samt att ramavtalad budget om 6,5 mdkr kan hållas förutsatt ett aktivt riskminimeringsarbete samt att projektet erhåller fortsatt förskottering fram till år 2026. För att arbetet ska kunna fortgå behöver tilläggsavtal 3 tecknas avseende fortsatt förskottering, diskussion om detta pågår.

Ärendet har behandlats av kommunstyrelsens utskott för stadsbyggnad, fastigheter och klimat den 17 februari 2025, § 6.

Ärendet

Bakgrund

Som ett resultat av Sverigeförhandlingen tecknades år 2017 ramavtal 6, en överenskommelse om finansiering av en utbyggd Roslagsbana samt ökad bostadsbebyggelse i Stockholms län. Parter i avtalet är Täby kommun, Österåkers kommun, Vallentuna kommun, Stockholms stad, staten och Region Stockholm. Region Stockholm ansvarar för genomförandet av Roslagsbanan till city, nedan benämnt projektet. Ramavtal 6 omfattar flera objekt och innebär för Roslagsbanan att den förlängs från Universitetet till city via Odenplan. Enligt ramavtalet ska projektet starta år 2026 och genomföras under 12 år, vilket innebär trafikstart år 2038. Avtalet reglerar parternas finansiering av projektet och för Täbys del uppgår medfinansieringen till 913 mnkr (2016 års nivå). Utöver finansieringen av kollektivtrafikobjektet reglerar avtalet kommunernas bostadsåtaganden samt cykelobjekt inom kommunerna. Täbys bostadsåtagande uppgår till 16 200 färdigställda bostäder från avtalets ingående fram till och med år 2035. Ramavtalet omfattar fyra cykelobjekt i Täby.

Hösten 2019 slöts en överenskommelse mellan parterna, exklusive staten, att genom förskottering av medel under åren 2020-2022 möjliggöra ett tidigareläggande av projektets planering i syfte att tidigarelägga trafikstart. Totalt tidigarelades ett belopp motsvarande maximalt 642 mnkr i prisnivå 2016, varav Täbys totala andel är 182 mnkr. Avtalet möjliggjorde att regionen kunde starta arbetet år 2020.

Under perioden 2020-2023 har planerings- och utredningsarbeten genomförts och en slutlig lokalisering, enligt lag (1995:1649) om byggande av järnväg, beslutades av Region Stockholms trafiknämnd våren 2023.

I maj 2023 tecknades tilläggsavtal 1 till överenskommelsen. Tilläggsavtal 1 medgav projektet att fakturera parterna den andel som krävdes för att fördjupa planerings- och utredningsarbetet fram till kontrollstation 1, som planerades till december 2023. Kommunfullmäktige godkände tilläggsavtal 1 avseende fortsatt förskottering den 12 juni 2023, § 101.

Under år 2023 konstaterades att den beslutade lokaliseringen behövde kompletteras med en fördjupande utredning avseende sträckan Universitetet – Odenplan, i syfte att fastställa en genomförbar lokaliseringskorridor för hela sträckan Universitetet - T-Centralen.

Kontrollstation 1 år 2023 senarelades därefter till januari 2024 i avvaktan på kompletterande utredningar.

Årsuppföljning 2024

Rapportering av bostads- och cykelåtagande

Parterna i ramavtal 6 rapporterar årligen in framdrift av bostadsåtagandet samt cykelobjekten till sekretariatet för Sverigeförhandlingen. För år 2024 har Täby rapporterat enligt bilagor. Under 2024 har 530 nya bostäder färdigställts inom Roslagsbanans influensområde. Inom ramen för Sverigeförhandlingen ingår fyra cykelobjekt. Två objekt har färdigställts tidigare år och resterande två cykelobjekt är enligt ramavtal 6 planerade att färdigställas år 2026.

Projektets framdrift under år 2024

Den planerade kontrollstationen i januari senarelades till september månad för att invänta resultatet av de fördjupade utredningarna. Under april genomförde regionen ett samråd avseende den fördjupade lokaliseringen för norra delen av Roslagsbanan till city, Odenplan – Universitetet. Av de sex utredda alternativen valdes sträckan som i utredningen benämns sträcka K, bild nedan. Alternativet valdes i huvudsak då det bedömts ha den minsta påverkan på Nationalstadsparken, andra aktörers närliggande anläggningar samt framtida bebyggelseområden. Alternativet har dock stor påverkan på befintlig Roslagsbana och innebär långa trafikavstängningar under byggtiden.

Bild 1. Valt alternativ K från den kompletterande lokaliseringsutredningen

Region Stockholms trafiknämnd tog beslut om att anta den fördjupade lokaliseringsutredningen Odenplan – T-Centralen den 24 september 2024.

Projektets arbete har under året omfattat fördjupande utredningar i syfte att säkerställa tid, kostnad och funktion i förhållande till ramavtal 6. Detta har, fram till kontrollstation 1, finansierats av förskotterande parter genom att under våren teckna tilläggsavtal 2 vilket medgav projektet att nyttja de, genom tilläggsavtal 1, redan fakturerade men inte upparbetade medlen. Kommunfullmäktige godkände tilläggsavtal 2 den 17 juni 2024, § 109.

Under året har projektet genom de fördjupade utredningarna och med ökad kunskap om bedömd kostnad för Roslagsbanan till city redovisat omfattningsförändringar för projektet i syfte att hålla ramavtalad budget. I huvudsak är det besparingar vid stationerna Odenplan och T-Centralen i form av minskat antal uppgångar samt att ta bort en parallellgång vid T-Centralen.

Projektet redovisar en positiv samhällsekonomisk nytta som baseras på den befolkningsökning som redovisas i RUF5 2050 och på positiva trängseffekter för tunnelbanans röda linje.

Projektet genomförde en osäkerhetsanalys enligt succesivprincipen i juni och september avseende projektets totalkostnad. Resultatet visar att det är stora osäkerheter kring kostnaden. De största identifierade generella osäkerheterna för projektet är marknad och leverantörer, projektstyrning samt markens förutsättningar. Enligt rapporten är även tiden för projektets genomförande kostnadsdrivande och en osäkerhetsfaktor. Identifierade omfattningsförändringar var en förutsättning i osäkerhetsanalysen och resultatet redovisade en sannolikhet på 50% att uppnå en totalkostnad på 6,7 mdkr, exklusive överklagan och överprövning, i prisnivå 2016. I beslutsunderlaget till kontrollstation 1 framgår att de generella osäkerheterna, vilka ligger utanför bedömd totalkostnad, har värderats till 1,4 mdkr, i prisnivå 2016. För att minska dessa osäkerheter och risker krävs omfattande åtgärder från projektet och en handlingsplan för att minimera dessa ska därför tas fram.

Kontrollstation 1 senarelades från januari 2024 till september samt därefter till den 5 december 2024 och godkändes då av ramavtalsstyrelsen. Godkännandet grundar sig i att projektet bedömer att avtalad tidplan, funktion och kostnad kan hållas efter att anläggningens omfattning anpassats. Efter genomförd osäkerhetsanalys bedömer projektet att ramavtalad budget på 6,5 mdkr kan klaras förutsatt att ett aktivt riskminimeringsarbete fortgår i enlighet med handlingsplanen samt att projektet erhåller fortsatt förskottering fram till år 2026. Projektet bedömer att trafikstart kan ske år 2038.

Ekonomiska överväganden

Enligt ramavtal 6 uppgår Täbys andel av projektkostnaden till maximalt 913 mnkr i prisnivå 2016 (inklusive riskavsättning).

Enligt den överenskommelse om tidigareläggning genom förskottering som godkändes av kommunfullmäktige den 4 november 2019, § 116, ska Täby erlägga 182 mnkr under åren 2020-2022. Region Stockholm har dock reviderat förskotteringsbetalplan för att undvika överlikviditet och de har därmed fakturerat faktiskt upparbetade medel. Under år 2023 tecknades tilläggsavtal 1, godkänt av kommunfullmäktige den 12 juni 2023, § 101, som avser förskottering under år 2023 och där Täby erlade 17 mnkr. För Täbys del innebär detta att totalt

54,1 mnkr har erlagts till och med år 2023, i prisnivå 2016. Under år 2024 tecknades tilläggsavtal 2, vilket medgav projektet att nyttja de, genom tilläggsavtal 1, redan fakturerade och totalt ej upparbetade medlen om 97 mnkr varav Täbys andel var 27,5 mnkr. Kommunfullmäktige godkände tilläggsavtal 2 den 17 juni 2024, § 109.

För att projektet ska kunna fortsätta behöver ytterligare ett tilläggsavtal avseende förskottering fram till år 2026 tecknas. Diskussion om ett sådant tilläggsavtal pågår. Ett ytterligare tilläggsavtal behöver godkännas av kommunfullmäktige.

Katarina Kämpe
Kommundirektör

Jenny Gibson
Samhällsutvecklingschef

Bilagor

1. Årsrapport till Sverigeförhandlingens sekretariat Planering och bostadsbyggande 2024
2. Täby Årsrapport bilaga
3. Tjänsteutlåtande från utskottet för stadsbyggnad, fastigheter och klimat, daterat 13 januari 2025
4. Protokollsutdrag från utskottet för stadsbyggnad, fastigheter och klimat

Expedieras

Projektsamordnare Kristina Söderberg